

Komisyon

KPSS Eğitim Bilimleri Konu Anlatımı / Rehberlik ve Özel Eğitim

ISBN 978-625-6890-44-2

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

56. Baskı: Temmuz 2024, Ankara

Proje-Yayın: Arzu Seçgin
Dizgi-Grafik: İlknur Öztürk
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ
Saray Mah. 126 Cad. No: 20/A
Kahramankazan/ANKARA
Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Ö N S Ö Z

Değerli Öğretmenlerimiz,

Kendini eğitime ve öğretime adanmanın kutsallığını yaşamak için çıktığınız bu yolda iyi bir başlangıç yapmak ve mutlu yarınlara ulaşmak için ilk adım çalışmaya karar vermeniz ve doğru bir şekilde çalışmaya başlamanızdır. Bu doğrultuda hazırladığımız yayınlarımızla sizi en uygun şekilde amacınıza ulaştırmayı hedefliyoruz.

Pegem Akademi

Kitabın baskı tarihinden sonra gerçekleşen değişikliklere aşağıda yer alan kodu okutarak ulaşabilirsiniz.

[tps://depo.pegem.net/2025eb-rehberlikveozelegitim-ka-guncelleme.pdf](https://depo.pegem.net/2025eb-rehberlikveozelegitim-ka-guncelleme.pdf)

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Kitabın bölümleri altında video derslere erişim sağlayabilir.
- 3 Konu sonu testlerini çözebilir.

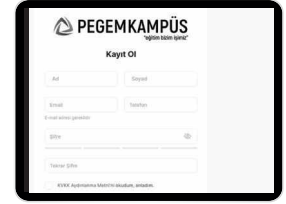

Yapay zekânın öğrenme analizinizi yapabilmesi için interaktif içeriklere etkileşim bırakmanız gerekmektedir. Etkileşim bırakmak için testlerde yer alan cevap seçeneklerini sistem üzerinde işaretlemeniz gerekmektedir. Böylelikle yapay zekâ bırakılan etkileşimler sonrasında sizlerin başarı durumlarını tespit ederek eksik tespitinizi gerçekleştirecektir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve hibrit kitabınıza erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

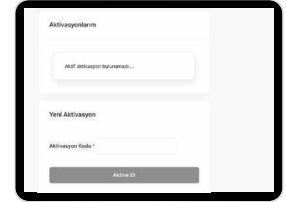
1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna arti.pegemkampus.com yazarak web sitemiz üzerinden etkileşimli ve yapay zekâ destekli hibrit kitaba erişim sağlayabilirsiniz.

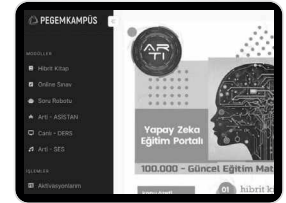
2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan "**Aktivasyonlarım**" sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

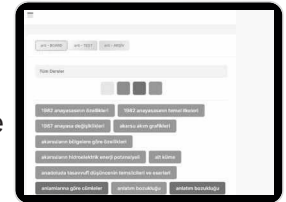
3. Adım Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen "**Hibrit Kitap**" sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

4. Adım Yapay Zekâ Asistan

Hibrit kitaptaki işaretlemeleriniz doğrultusunda eksik tespitinizi yapabilmek için menüdeki "**Arti-Asistan**" sekmesine tıklayabilirsiniz. Eksiklerinizi tamamlamak ve daha fazla içerik görmek için pegemkampus.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

*Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.*

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

1. BÖLÜM

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI, ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ VE REHBERLİK HİZMETLERİ

EĞİTİM VE REHBERLİK	1
Eğitimin Amacı.....	1
Eğitimin İşlevleri	1
Toplumsallaştırma (Toplum için İnsan)	1
Bireyselleştirme (Kendine Yeter, Özerk İnsan)	1
Eğitim Anlayışları.....	2
Geleneksel Eğitim Anlayışı.....	2
Çağdaş Eğitim Anlayışı.....	2
Çağdaş Eğitim Sisteminin Ögeleri	2
ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ	3
Sağlık Hizmetleri	3
Sosyal Yardım Hizmetleri	3
Rehberlik Hizmetleri	3
Sosyal Kültürel Hizmetler	4
Özel Eğitim ve Özel Yetiştirme Hizmetleri	5
Kayıt Kabul Hizmetleri	5
Öğrenci Kişilik Hizmetlerinin Amaçları.....	5
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA NEDİR? ...	6
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmeti İle İlgili Kavramlar	7
Rehberliğin Amaçları	8
REHBERLİĞİN İLKELERİ.....	8
Rehberlik Hizmetleri İle İlgili Yanlış (✓) ve Doğrular (✓).....	14
İNSANCIL (HÜMANİSTİK) YAKLAŞIM VE REHBERLİK.....	15
Kendini Gerçekleştirme Sürecindeki Bir Bireyin Sahip Olduğu Nitelikler.....	19
REHBERLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	20
ABD'de Yaşanan Gelişmeler.....	20
Ülkemizde Yaşanan Gelişmeler	20
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETİNE KATKI SAĞLAYAN BİLİM DALLARI	20
REHBERLİĞİN TEMELLERİ	21
Psikolojik Temeller	21
Sosyolojik, Toplumsal Temeller.....	22
Felsefi Temeller	23

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA ARASINDAKİ FARKLAR.....	24
REHBERLİK HİZMETLERİ İLE EĞİTİM-ÖĞRETİM HİZMETLERİ ARASINDAKİ FARKLAR	25
REHBERLİK MODELLERİ.....	26
Mesleki Yardım Süreci Olarak Rehberlik (Parsons Modeli).....	26
Eğitimde Kaynaştırılmış Model	26
Klinik Model (Özellik – Faktör Kuramı).....	26
Karar Vermeye Yardımcı Model.....	27
Gelişimsel Model	27
Geleneksel Modeller ile Gelişimsel Modelin Karşılaştırılması.....	28
ÖZET	29
ÇÖZÜMLÜ TEST	33
ÇÖZÜMLER.....	38
CEVAPLI TEST - 1	40
CEVAPLI TEST - 2	44

2. BÖLÜM

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ

Özel Eğitim Nedir?.....	49
Özel Eğitimde Temel Kavramlar	49
Özel Eğitimin Amaçları	50
Özel Eğitimin İlkeleri.....	50
Özel Eğitime Kimler İhtiyaç Duyar?.....	50
Yetersizliğin Nedenleri	51
ÖZEL EĞİTİMDE TANILAMA, YÖNELTME, YERLEŞTİRME VE İZLEME SÜRECİ.....	51
Eğitsel Değerlendirme ve Tanılama.....	51
Yönlendirme	52
Yerleştirme	52
İzleme	53
Özel Eğitim Hizmeti Veren Kurumlar ve Bu Kurumlarda Mevcut Uygulamalar	53
Normal Okullarda Sunulan Özel Eğitim Uygulamaları.....	53
Diğer Okullarda Sunulan Özel Eğitim Uygulamaları.....	53
ÖZEL GEREKSİNİMİ OLAN BİREYLER VE ÖZELLİKLERİ.....	54
1. ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER ...	54
Özellikleri	54
Öğretmenlere Öneriler.....	54

2. İŞİTME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER	55
İşitme Yetersizliği	55
Öğretmenlere Öneriler	55
3. GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER	55
Görme Yetersizliği Olan Öğrencilerin Eğitimlerine Yapılabilecek Katkıları	56
Öğretmenlere Öneriler	57
4. BEDENSEL YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER ..	57
Öğretmenlere Öneriler	57
5. DİL VE KONUŞMA YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER	58
Konuşma Güçlüğü Türleri	58
Öğretmenlere Öneriler	58
6. ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLER	58
Özellikleri	59
Öğretmenlere Öneriler	60
7. DUYGUSAL, DAVRANIŞSAL VE SOSYAL UYUM GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLER	61
Öğretmenlere Öneriler	61
8. OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLER	62
Eğitimde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	62
9. ÜSTÜN ZEKÂLİ VE YETENEKLİ BİREYLER	64
Özellikleri	65
Sınıflandırılması	65
Öğretmenlere Öneriler	65
10. DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU (DEHB) OLAN BİREYLER	66
Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite/ Aşırı Hareketlilik Bozukluğunun Tanı Ölçütleri:	66
KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ	68
Kaynaştırma Eğitimi Kapsamında İlgililerin Görev ve Sorumlulukları	69
Kaynaştırma Eğitiminin Faydaları	70
Kaynaştırma Kararında Göz Önünde Bulundurulacak Ölçütler	71
Kaynaştırma Eğitiminde Başarının Değerlendirilmesi	71
Kaynaştırmanın Engelleri	72
Destek Eğitim Odası	72

ÖZEL EĞİTİM SINIFLARI VE EVDE EĞİTİM HİZMETLERİ	73
Özel Eğitim Sınıfları	73
Evde Eğitim Hizmetleri	74
BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI HAZIRLAMA VE ÖĞRETİMİN BİREYSELLEŞTİRİLMESİ	74
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Hangi Öğrenciler İçin Hazırlanır?	75
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Kimler Tarafından Hazırlanır?	76
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi	76
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının İçeriğinde Neler Yer Alır?	76
BEP'in İzlenmesi, Değerlendirilmesi ve Ailenin Bilgilendirilmesi	77
ÖZET	78
ÇÖZÜMLÜ TEST	80
ÇÖZÜMLER	84
CEVAPLI TEST	86

3. BÖLÜM

REHBERLİK HİZMET ALANLARI

REHBERLİK HİZMETLERİ	89
Rehberlik Hizmet Alanları	89
1. Doğrudan Öğrenciye Sunulan Hizmetler	89
Oryantasyon Hizmeti (Yeni Duruma- Ortama Alıştırma)	89
Bireyi Tanıma Hizmeti	91
Bilgiyi Toplama ve Yayma (Bilgilendirme) Hizmeti	92
Yöneltilme ve Yerleştirme Hizmeti	92
Psikolojik Danışma Hizmeti	94
İzleme Hizmeti	96
Sevk (Yardım Almaya Yönlendirme - Refere) Hizmeti	97
2. Dolaylı Olarak Öğrenciye Sunulan Hizmetler	98
Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Hazırlanması	98
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı Hazırlama Süreci	99
Kapsamlı Rehberlik Programları	99
Kapsamlı Rehberlik Programı Öğeleri	101

Yenilenen Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Programı	102
Müşavirlik (Konsültasyon-Danışmanlık) Hizmeti....	107
Çevre ve Veli ile İlişkiler	108
Araştırma ve Değerlendirme Hizmetleri	108
ÖZET	110
ÇÖZÜMLÜ TEST	111
ÇÖZÜMLER	115
CEVAPLI TEST - 1	117
CEVAPLI TEST - 2	120

4. BÖLÜM

REHBERLİK TÜRLERİ VE MESLEKİ DANIŞMA KURAMLARI

BİREY SAYISINA GÖRE REHBERLİK	123
Bireysel Rehberlik	123
Grupla Rehberlik	123
Bireysel Psikolojik Danışma	124
Grupla Psikolojik Danışma.....	124
KURUMLARINA GÖRE REHBERLİK	126
Eğitim Alanında Rehberlik	126
Sağlık Alanında Rehberlik.....	126
Sosyal Yardım Alanında Rehberlik	126
Endüstri Alanında Rehberlik.....	126
Güvenlik Alanında Rehberlik.....	126
TEMEL İŞLEVLERİNE GÖRE REHBERLİK.....	126
Önleyici, Koruyucu Rehberlik.....	127
Kriz Yönelimli Rehberlik.....	127
Uyum Sağlayıcı Rehberlik.....	128
Yöneltici Rehberlik	129
Geliştirici Rehberlik.....	130
Ayarlayıcı Rehberlik.....	130
Tamamlayıcı Rehberlik.....	131
ÖĞRETİM KADEMELERİNE GÖRE REHBERLİK.....	131
Okul Öncesi Dönemde Rehberlik	131
İlkokul Kademesinde Rehberlik	132
Ortaokul Kademesinde Rehberlik	133
Ortaöğretim Kademesinde Rehberlik	134
Yükseköğretim Kademesinde Rehberlik	135

PROBLEM ALANLARINA GÖRE REHBERLİK.....	136
Eğitsel Rehberlik.....	136
Kişisel – Sosyal Rehberlik	138
Mesleki Rehberlik	139
MESLEKİ REHBERLİKTE TEMEL KAVRAMLAR	140
MESLEKİ DANIŞMA KURAMLARI.....	145
Ginzberg ve Arkadaşlarının Gelişim Kuramı.....	146
Super'in Benlik Kuramı	147
Holland'ın Kişilik (Tipoloji) Kuramı	148
Roe'nun İhtiyaçlar Kuramı	150
Parsons'un Özellik - Faktör Kuramı	151
Psikanalitik Kuram.....	152
Sosyal Öğrenme Kuramı	152
Karar Kuramları	152
Hoppock'un İhtiyaçlar Kuramı	152
Gottfredson'un Daraltma ve Uzlaşma Kuramı	152
Şans / Kaza / Kader Kuramları	153
ÖZET	153
ÇÖZÜMLÜ TEST	158
ÇÖZÜMLER.....	162
CEVAPLI TEST - 1	164
CEVAPLI TEST - 2	168

5. BÖLÜM

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ

BİREYİ TANIMA.....	171
Bireyi Tanımının Amaçları.....	171
Bireyi Tanıma İlkeleri.....	171
BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ.....	175
TEST TEKNİKLERİ.....	176
Maksimum Performans Testleri.....	176
Davranış Testleri	177
TEST DIŞI TEKNİKLER.....	180
Gözleme Dayalı Teknikler.....	180
Gözlem Araçları	182
Kendini Anlatma Teknikleri	187
Başkalarının Görüşlerine Dayalı Teknikler	196

Etkileşime Dayalı Teknikler.....	203
Diğer Teknikler	205
ÖZET	208
ÇÖZÜMLÜ TEST	209
ÇÖZÜMLER.....	214
CEVAPLI TEST - 1	216
CEVAPLI TEST - 2	220

6. BÖLÜM

PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI

PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI.....	224
Psikolojik Danışmada Kullanılan Yaklaşımlar	224
1. Güdümlü (Geleneksel) Psikolojik Danışma Yaklaşımı	224
2. Güdümsüz (Demokratik) Psikolojik Danışma Yaklaşımı	224
Varoluşçu Kuram (Existansiyalizm).....	225
Hümanistik (İnsancıl) Kuram (Danışandan Hız Alan Yaklaşım)	226
Psikanalitik Kuram	227
Davranışçı Kuram	228
Bilişsel Terapi ve Akılcı - Duygusal Kuram.....	228
Gestalt Terapisi	230
Gerçeklik Terapisi (Kontrol Kuramı – Seçim Teorisi)	231
Fenomenolojik (Algısal – Görüngüsel) Kuram	232
Transaksiyonel Analiz	233
Eklektik Yaklaşım	234
ÖZET	234
ÇÖZÜMLÜ TEST	237
ÇÖZÜMLER.....	241
CEVAPLI TEST	243

7. BÖLÜM

OKULLARDA KARŞILAŞILABİLECEK BAZI SORUNLAR VE ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ İLİŞKİLERİ

OKULLARDA KARŞILAŞILABİLECEK BAZI SORULAR.....	246
1. Kaygı Bozuklukları.....	246
2. Anne – Babanın Ayrılması.....	246
3. Ebeveyn Kaybı, Çocuk ve Ölüm.....	247
4. Tik Bozukluğu	248
5. Depresyon.....	249

6. Hırsızlık	250
7. Saldırganlık, Şiddet, Zorbalık	250
REHBERLİK HİZMETLERİNDE ÖĞRETMEN-ÖĞRENCİ İLİŞKİLERİ	254
1. Öğretmen-Öğrenci İletişimi	254
2. İletişim Engelleri	260
3. Olumlu ve Olumsuz Öğretmen Davranışları	262
ÇATIŞMA ve ÇATIŞMA ÇÖZME YÖNTEMLERİ	264
1. Çatışmaya Gösterilen Tepkiler	265
2. Bir Çatışma Çözme Yöntemi Olarak “Akran Arabuluculuğu”	267
3. Akran Eğitimi	267
4. Akran Danışmanlığı	267
ÖZET	268
ÇÖZÜMLÜ TEST	269
ÇÖZÜMLER.....	273
CEVAPLI TEST	275

8. BÖLÜM

REHBERLİKTE ÖRGÜTLENME SİSTEMİ

ÖRGÜTLENMEDE REHBERLİK MODELLERİ.....	278
Merkezileşmemiş – Uzmanlaşmamış Rehberlik Modeli	278
Merkezileşmiş – Uzmanlaşmış Rehberlik Modeli	279
ÜLKEMİZDE REHBERLİK HİZMETLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ	280
1. Bakanlık Düzeyinde Örgütlenme Sistemi	280
2. İl ve İlçe Düzeyinde Örgütlenme Sistemi	281
İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı veya Şube Müdürünün Görevleri.....	282
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri İl Danışma Komisyonu	282
3. Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) Düzeyinde Örgütlenme Sistemi	283
Okul Düzeyinde Örgütlenme Sistemi	285
ÖZET	292
ÇÖZÜMLÜ TEST	294
ÇÖZÜMLER.....	298
CEVAPLI TEST	300
KAYNAKÇA	303

EĞİTİM VE REHBERLİK

Okullarda gerçekleştirilen eğitim – öğretim faaliyetleri hem öğrencilerin bilişsel becerilerinin artmasına katkı sağlayacak uygulamaları içermekte hem de eğitim – öğretim faaliyetleri ile kazandırılmayan çeşitli becerilerin kazandırılmasında ve bireylerin yaşam içerisinde karşılaştıkları sorunların çözümünde çeşitli uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaç, rehberlik hizmetlerini gerekli kılmakta ve rehberlik hizmeti bu özelliği itibarıyla eğitim – öğretimin ayrılmaz ve tamamlayıcı bir unsuru hâline gelmektedir.

Eğitimin Amacı

Eğitim; bireyi bilişsel, bedensel, sosyal ve duygusal yönden kendisi ve toplum için en uygun biçimde geliştirmeyi amaçlar. Bireyi kendisi için yetiştirme, bireyi bir meslek sahibi yapma, bireyin topluma uyumunu sağlama, bireye kendini geliştirme olanakları sunma anlamına gelmektedir. Bireyi toplum için yetiştirme ise toplumun düzenini ve sürekliliğini sağlamak, kültürel mirasın aktarımını sağlamak, ekonomik yapı için nitelikli insan yetiştirmek anlamına gelmektedir.

Eğitimin İşlevleri

Eğitimin iki temel işlevi vardır. Bunlar: Bireyselleştirme (kendine yeter insan) ve toplumsallaştırma (toplum için insan) olarak ifade edilebilir.

1. Toplumsallaştırma (Toplum için İnsan)

Toplumsallaştırmanın amacı:

- ✓ Bulunduğu toplumun kültürünü, değerlerini bilen ve benimseyen,
- ✓ Toplumun sorumlu bir üyesi olarak sorumluluklarını bilen ve yerine getiren,
- ✓ İçinde bulunduğu toplumu değerli bulan ve onu ileriye götürmek için elinden geleni yapan,
- ✓ Diğer bireylerle iyi iletişim kurabilen,
- ✓ Toplumdaki diğer insanların ve kendisinin ihtiyaçları için çalışan ve üreten, yapıcı bireyler yetiştirmektedir.

Bireyin toplumsallaşmasına, sosyalleşmesine katkıda bulunan **birincil kaynaklar**:

- ✓ Bireyin ailesi,
- ✓ Akrabaları,
- ✓ Komşuları,
- ✓ Arkadaşları,
- ✓ Öğretmenleri ve çevresindeki diğer kişiler olarak ifade edilebilir.

Bireyin toplumsallaşmasına, sosyalleşmesine katkıda bulunan **ikincil kaynaklar**:

- ✓ Kitaplar,
- ✓ Gazeteler,
- ✓ Dergiler,
- ✓ Basılı materyaller,
- ✓ Televizyon,
- ✓ Radyo,
- ✓ Bilgisayar ve internet gibi iletişim araçlarıdır.

Örnek Soru

Öğrencilerin sosyalleşmesine ve çevresine etkin uyum sağlamasına yardımcı kaynaklar birincil ve ikincil kaynaklar olmak üzere sınıflandırılmakta olup aşağıdakilerden hangisi birincil kaynaklar arasında yer almaktadır?

- A) Arkadaşlar
- B) Kitaplar
- C) Radyo ve televizyon
- D) Bilişim araçları
- E) Gazete ve dergiler

Çözüm: Kitaplar, dergiler, gazeteler, radyo ve televizyon, sosyal medya, bilişim araçları gibi kaynaklar sosyalleşme sürecinde ikincil kaynaklar içerisinde yer almaktadır. Çünkü bunlar bireyin çevreye uyumunda aracı konumda olup doğrudan bireye bazı yaşantıları sunmamaktadır. Ancak aile, arkadaşlar, öğretmenler, okul ortamı, yaşanılan çevre ve akrabalar gibi doğrudan bireyin sosyalleşmesine yardımcı kişi ve ortamlar birincil kaynaklar içerisinde yer alır. Cevap A

2. Bireyselleştirme (Kendine Yeter, Özerk İnsan)

Bireyselleştirmenin amacı:

- ✓ Kendi potansiyelinin farkında olan,
- ✓ Kendi ayakları üzerinde durabilen,
- ✓ Karşılaştığı problemleri çözebilen,
- ✓ Kendi kararlarını verebilen,
- ✓ Başkalarına bağımlı olmayan bireyler yetiştirmektedir.

Eğitim Anlayışları

Bilim ve teknolojinin hızlı gelişimi, toplumsal yapıda meydana gelen değişiklikler eğitim bilimleri alanına da yansımış ve eğitim bilimleri alanında çeşitli değişimleri beraberinde getirmiştir. Bu değişimin en başında geleneksel eğitim anlayışından, çağdaş eğitim anlayışına geçişi ifade etmek mümkündür.

Geleneksel Eğitim Anlayışı

- ✓ **Öğretmen ve program** ön plana çıkartmakta, öğrenciyi pasif kılmaktadır.
- ✓ Bu anlayış, yapısı gereği öğretimi vurgulamış ve öğrenciyi kendisine bilgi yüklenilmesi gereken bir varlık olarak görmüştür.
- ✓ Bireylerin **daha çok zihinsel ve entelektüel gelişimine** vurgu yapan bu yaklaşım, bireylerin kendilerine özgü durumlarını da göz ardı etmekte, **herkes için aynı**, standart bir yaklaşımı içermektedir.

Çağdaş Eğitim Anlayışı

- ✓ **Öğrenciyi merkeze alan** bir yaklaşımı içermekte, öğrenciyi **bireysel farklılıkları olan değerli bir varlık** olarak görmektedir.
- ✓ Bu anlayış içerisinde **öğretmen; öğrenciye rehberlik eden, öğrenciye zengin eğitim ortamları hazırlayan, öğrencilerle bire bir ilgilenen** bir görevi üstlenmiştir.
- ✓ Bu anlayış içerisinde öğrenciler sadece zihinsel ve entelektüel açıdan geliştirilmeye çalışılmamakta, **bir bütün olarak (zihinsel, bedensel, ruhsal, sosyal)** tanınmaya ve geliştirilmeye çalışılmaktadır; çünkü bu şekilde hareket edildiğinde bireylerin kendilerini gerçekleştireceğine ve toplumu geliştireceğine inanılmaktadır.

Geleneksel eğitim anlayışı **“öğretim”** ve **“yönetim”** olmak üzere iki ögeden oluşmaktadır, fakat çağdaş eğitim anlayışı bu iki ögeye ek olarak üçüncü bir ögeyi içermektedir. Bu öge, **öğrenci kişilik hizmetleridir**.

NOT

Çağdaş eğitim anlayışı ile geleneksel eğitim anlayışı arasındaki en önemli farklılık, öğrenci kişilik hizmetleridir.

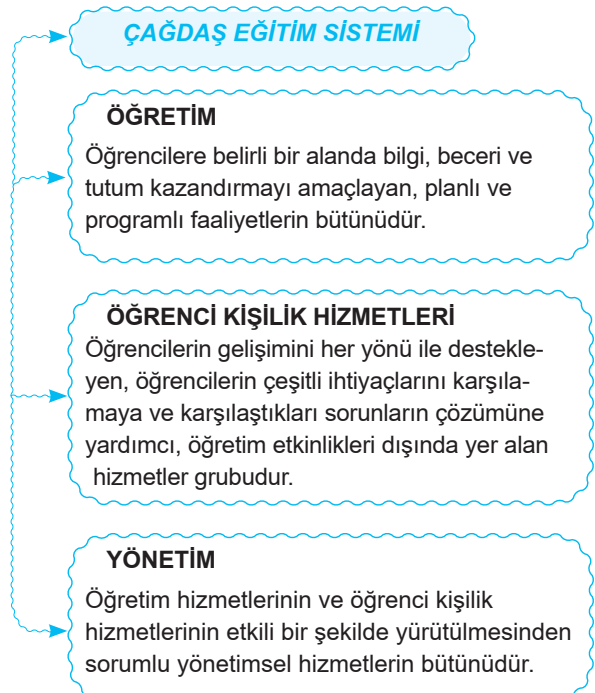
Örnek Soru

Çağdaş eğitim sisteminin ilkelerini benimseyen bir öğretmenin, sınıflarda öğretim etkinliklerini yürütürken aşağıdakilerden hangisini yapması **uygun olmaz?**

- A) Öğretim etkinliklerini yürütürken öğrencileri olabildiğince aktif kılmaya çalışması
- B) Yalnızca söz almak isteyen öğrencileri değil, tüm öğrencileri konuşturmaya çalışması
- C) Öğrencilerine belirlediği **hedefi göstermesi** ve **her öğrencisinden bu hedefe varmasını istemesi**
- D) Öğrencilerine tarafsız bir şekilde yaklaşarak öğrenciler arasında ayırım yapmaması
- E) Öğrencilerin aileleri ile sürekli bir araya gelerek aileleri yapılan çalışmalar hakkında bilgilendirmesi

Çözüm: Çağdaş eğitim anlayışı öğrenciyi merkeze alan bir anlayışı içerdiği ve demokratik bir yaklaşımı savunduğu için, bu anlayışı benimseyen bir öğretmenin süreç içerisinde öğrencilerini aktif kılmaya çalışması ve her öğrencisinin kendisini ifade etmesini sağlaması beklenir. Ayrıca öğrencilerine tarafsız bir şekilde yaklaşmak ve öğrencilerin aileleri ile bir araya gelerek iş birliği yapmak da çağdaş eğitim sisteminin benimseyen bir öğretmenin sergileyebileceği davranışlardır; ancak öğrencilerine kendisinin belirlediği bir hedefi göstermek ve bireysel farklılıkları dışarıda bırakarak herkesin bu hedefe varmasını istemek, çağdaş eğitim anlayışına değil, geleneksel eğitim anlayışına uygun bir durumdur. Cevap C

Çağdaş Eğitim Sisteminin Öğeleri

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

NOT

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri; çağdaş eğitim anlayışı içerisinde yer alan, öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında bir hizmettir.

Öğrenci kişilik hizmetleri, çeşitli hizmet alanlarını içerisinde barındıran bir hizmetler grubu olarak ifade edilebilir. Öğrenci kişilik hizmetleri içerisinde yer alan hizmetler ve bu hizmetler kapsamında yapılan çalışmalar aşağıda ifade edilmiştir.

1. Sağlık Hizmetleri

- ✓ Sağlık eğitimi verme,
- ✓ Çeşitli rahatsızlıkları tanınmak veya çeşitli rahatsızlıkların yaşanmasını önlemek amaçlı kontroller ve taramalar yapma,
- ✓ Sağlığı korumaya yönelik bilgilendirme çalışmalarını düzenleme,
- ✓ Sağlık problemlerini tedavi etmeye çalışma.

Örnek

Yaşanan bir grip salgını karşısında öğrencilerin bilgilendirilmesi, çeşitli hastalıklardan korunma amaçlı aşılarda yapılması, okul içerisinde meydana gelen bir kazaya ilişkin revirde ilk müdahâlenin yapılması gibi durumları içerir.

2. Sosyal Yardım Hizmetleri

- ✓ Öğrencilerin maddi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik burs ve kredi hizmeti verme,
- ✓ Barınma ihtiyacını karşılamaya yönelik çalışmalar yapma,
- ✓ Beslenme ve ulaşım hizmeti ile ilgili yardımlar sunma,
- ✓ Öğrencilere yarı zamanlı çalışma imkânı sağlama.

NOT

Sosyal yardım hizmetleri, öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılayarak eğitim-öğretimden en iyi şekilde yararlanmasına yardımcı olmaya yönelik uygulamaları içerir.

Örnek

Maddi durumu yerinde olmayan öğrencilere burs verilmesi, ders kitaplarının öğrencilere ücretsiz dağıtılması, taşınabilir eğitim sistemi ile öğrencilerin ücretsiz bir şekilde kendilerine en yakın okula ulaştırılması, kaymakamlıklar ve valilikler aracılığı ile imkânı olmayan öğrencilere giysi yardımı sunulması gibi durumları içerir.

3. Rehberlik Hizmetleri: Rehberlik hizmetleri içerisinde çok çeşitli hizmetlerden söz etmek mümkündür. Bu hizmetler:

- ✓ **Bireyi tanıma:** Öğrencinin kendini tanıması veya öğrenciye sunulacak hizmetleri belirlemek amacıyla öğrencilere çeşitli ölçme araçlarının uygulanmasına yöneliktir.
- ✓ **Bilgi toplama ve yayma hizmeti:** Öğrencinin ihtiyaç duyduğu eğitsel, mesleki ve kişisel-sosyal alanda her türlü bilginin toplanması ve bu bilgilerin öğrenci ile paylaşılmasına yöneliktir.
- ✓ **Psikolojik danışma hizmeti:** Bireyin kendini tanıması, geliştirmesi, kendisine ve çevresine uyum sağlaması, sorunlarını çözmesi ve sağlıklı kararlar verebilmesi için uzman kişilerce verilen profesyonel bir yardım hizmetidir.

Psikolojik danışma hizmeti, rehberlik hizmetlerinin kapsamında yer alan özel bir hizmet alanıdır. Bu hizmet, diğer hizmet alanlarına göre daha yoğun bilgi ve beceri gerektirdiği için yalnızca psikolojik danışmanlarca verilmektedir.